

# Juldagen

Text: Joh. 1: 1-14.

*I begynnelsen var Ordet och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud o. s. v.*

Vi fira i dag vår Herre och Frälsares födelsedag, fullbordan av det första löftet på syndafallets dag om en *kvinnans säd*, som skulle söndertrampa ormens huvud; uppfyllelsen av profetian om en *jungfru, som skulle föda* (Jes. 7:14), och vilkens son skulle heta *Immanu-El*, Gud med oss, ja, Gud i vårt kött, Gud som åtagit sig vår sak och kommit oss till hjälp; det stora nådes- undret, att Gud vart ett människobarn, vår broder och blodsförvant. Redan i dagens historiska text, Luk. 2:1–20, hava vi sett härliga ting härom; vi hava sett, huru »hela världen» var i rörelse för detta barnets skull, då den romerske kejsaren just nu måste påbjuda den stora allmänna skattskrivningen över alla sina underlydande folk, på det den profetian, att Kristus skulle födas av Davids hus, måtte bliva åskådligt uppfylld därmed, att Maria nu måste resa ifrån Nasaret ned till Betlehem, som kallades Davids stad.

Vi hava sett himmelens änglar, en stor skara, utskickade att bebåda för fattiga herdar i Betlehemsängden: »I dag är eder Frälsaren född, som är Kristus, Herren i Davids stad», och sedan uppstämman den ljuvliga änglasången: »Ära vare Gud i höjden och frid på jorden, till människorna ett gott behag»; samt huru det barnet, som av den himmelska härskaran så äras och redan av ängeln Gabriel kallas Guds Son, likväl nu ligger i en stallkrubba, i den djupaste förnedring och fattigdom, för att göra oss rika (2 Kor. 8: 9).

I dessa historiska omständigheter ligga redan djupa antydningar om detta barn, men i den text, vi nu företaga, få vi dock i uttryckliga ord höra den fulla förklaringen över detta barnets väsende, vem det egentligen är, som ligger i stallets krubba, samt vad hans stora ärende och verk på jorden skall vara. Vi hava här i synnerhet trenne stora huvudläror: först den höga läran om Gud och om Kristi sanna gudom, som ligger i de tre första verserna, sedan vad hans uppenbarelse i köttet skulle vara för det fallna människosläktet och slutligen en enkel och bestämd förklaring om den saliga *frukten* av Guds Sons människoblivande och trons mottagande av honom, ett kort, enkelt och bestämt svar på den frågan, huru och när man blir Guds barn, och huru man skall veta, att man är det. Sådana dyrbara lärdomar erhålla vi i denna text. Måtte Herren med sin Ande öppna våra sinnen och förklara för oss sin Son! Sker detta, så skola vi bliva fulla med hög, himmelsk fröjd och få smaka den rätta julglädjen.

## I.

Uti den första delen, som handlar om hans *gudomsväsende*, äro orden något mörka och ovanliga, i det Johannes här talar om »Ordet», då vi likväl tydligt se, att han härmed menar Guds Son; ty i v. 14 säger han: »Och Ordet vart kött, och han bodde bland oss, full av nåd och sanning, och vi skådade hans härlighet, såsom den av Fadern enföddes härlighet.» Ehuru nu Johannes' talesätt om *Ordet* tyckes vara nog mörkt och svårfattligt för de enfaldiga, måste vi dock icke därför gå det förbi, utan hellre söka fatta de höga och djupa lärdomar, som Guds Ande därmed åsyftat. Då skola vi finna, att i denna text ligger en så hög och andlig teologi eller lära om Gud, att Johannes redan genom detta ställe väl förtjänade det namn, han särskilt framför alla Herrens apostlar erhållit, nämligen teologus. Låtom oss betrakta, huru han talar.

Den första frågan blir då, vad Johannes åsyftar, då han kallar Guds Son »Ordet». Visserligen kunde det ock vara nog till skäl för denna djupa benämning av Guds Son, att likasom en människas ord uppenbara hennes hjärtas tankar, så skulle ock Guds Son för mänskligheten uppenbara Guds hjärtas tankar och råd om människans frälsning, varom redan Augustinus säger: »Då vi dagligen tala ord, så tyckas de av oss föraktliga, emedan de, ljudande och förklingande, äro oss så ringa. Men det är ock i människan ett ord, som förbliver i henne, under det ljudet går ur hennes mun. Om vi nämligen uttala något, som vi veta, så måste nödvändigt ur vårt minnes vetande ett ord uppstå av samma slag, som vetandet självt. Ty en tanke, som får sin form efter det

som vi känna, är ett i vårt hjärta uttalat ord, varken grekiskt eller latinskt eller något annat språk tillhörigt. Men skola även andra förstå detta ord, så taga vi ett tecken till hjälp, varmed det betecknas. Så är det utåt ljudande ordet blott ett tecken av det där inne förborgade, vilket namnet 'ord' vida mer tillkommer.» Varje uppenbarelse, liksom varje skapelse av Gud, är således icke blott en yttre gärning, utan tankens levande, kraftiga utflöde, ett talande, och varje av hans skapande handlingar är ett enstaka ord nr hans eviga Ord, en enskild stråle ur hans ljushav. Gud *tal*ar, och det sker, Sonen, Ordet självt här allting med sitt kraftiga ord; han gör levande, väcker, helar, tröstar, lär med sitt ord, och likasom *han* är allas domare, så är *hans ord* en domare över hjärtats uppsåt och tankar (Ebr. 4:12).

Men utan tvivel är första anledningen, varför evangelisten här kallar Guds Son Ordet, den, att det var såsom ett allsmäktigt och skapande *Ord*, Guds Son allra först uppenbarade sig på jorden, ty vi se här tydligen, att Johannes i dessa första ord av sitt evangelium haft för sitt öga de första orden av skapelseboken, då han börjar med samma ord som denna: »I begynnelsen», o.s.v. Då han nu ville beskriva den andra skapelsen, vårt släktes återställelse genom Kristus, börjar han på detta höga sätt: »I begynnelsen var Ordet, och Ordet var hos Gud, och Ordet var Gud. Detta var i begynnelsen hos Gud. Genom detta är allt gjort, och det förutan är intet gjort, som är gjort.» Såsom nyss sades, se vi i skapelsebokens första kapitel, att det var blott genom ett allsmäktigt *ord* allting skapades, då Gud *sade*: »Varde ljus», och det vart ljus o. s. v. Allt skapades därmed att Gud *sade*. Det var således ett allsmäktigt och skapande *ord*, som utgjorde Guds första uppenbarelse. Om icke Gud på detta sätt uppenbarat sig, hade han i alla sina stora egenskaper förblivit blott i sig själv och i evighet okänd för alla, så att ingen varelse funnits, som kunnat känna och tillbedja Gud.

Dessa äro utan tvivel de två förnämsta anledningarna varför Guds Son här betecknas med »Ordet», nämligen först att detta var hans första uppenbarelse i tiden, då han genom sitt allsmäktiga »varde» frambragte hela denna världen, och för det andra att han är den enda sanna uppenbarelsen om Guds hjärtas tankar och mening med hela världen, likasom en människas ord uppenbara hennes eljest fördolda tankar. Gud förbliver ännu alltid för alla människor en outgrundlig hemlighet, i det ingen människa på jorden kan av egna krafter uttänka eller veta Guds mening och avsikt med oss, fallna syndare, förrän vi få se honom uppenbarad i köttet till vår frälsning. Därför säger evangelisten strax nedanför om Ordet: »I det var liv, och livet var människornas ljus. Det var det sanna ljuset, vilket upplyser alla människor, då det kommer i världen» (v. 4, 9). Gud har visserligen även uppenbarat sig i skapelsen, såsom aposteln Paulus säger i Rom. 1:a kap., att Gud redan i de skapade tingen uppenbarat sig även för hedningarna, därmed »att hans osynliga egenskaper, både hans eviga makt och hans gudom, skådas ända från världens skapelse, när de förstås av gärningarna».

Men i denna uppenbarelse se vi dock endast, såsom här sades, hans »eviga makt», vishet och godhet; vi kunna aldrig veta hans innersta tankar, eller vad han vill göra med oss, fallna, syndiga människor. Därtill fordras ett bestämt ord. Detta blev väl även i gamla testamentet givet i Guds uppenbarelsor, då Gud talade till människorna genom profeter och änglar, nämligen i löftet om Sonen. Nu säger Johannes, att »Ordet vart kött och han bodde ibland oss, full av nåd och sanning, och vi skådade hans härlighet såsom den av Fadern enföddes härlighet». Gud uppenbarad i Kristus är den djupa, fulla förklaringen av Guds tankar och egentliga mening. Om jag ser ett gråtande barn sitta vid en grav, kan jag väl se så mycket, att det är någon bedrövelse i dess hjärta; jag kan dock icke se, vad barnet egentligen tänker på och vad som utgör dess bedrövelse. Men om det öppnar sin mun och säger: Här ligger min hulda moder begravnen, då vet jag, att denna smärta var den barnsliga sorgen över en förlorad moder.

Så kan jag väl även i all Guds skapelse se, att Gud är ett stort och allsmäktigt väsende av oändlig vishet och faderlig huldhet om människorna, men vad han nu egentligen vill göra med oss, då vi dagligen och i mångahanda måtto bryta mot hans bud, därom förbliver jag i djupaste mörker, tilldess jag får syn på Sonen, att han är utgiven för våra synder. Då ser jag, att Gud icke vill handla med oss efter våra synder och icke vedergälla oss efter våra missgärningar, utan att han vill frälsa de förtappade. Och då Guds Son bodde ibland

oss och visade med otaliga exempel, huru han icke handlade efter lag med de syndare, som kommo till honom, då ser jag allra mest Guds hjärtas tankar. På detta sätt är Guds Son ännu alltid det ord ur Guds hjärta, som giver oss det enda sanna ljuset om hans sinne och mening med syndare. Även från denna sida betraktat är nu detta en övermåttan betydelsefull och dyrbar benämning av Guds Son, att han kallas Ordet.

Nu säger Johannes: *I begynnelsen var Ordet*. Uttrycket »i begynnelsen» har här samma bemärkelse som i 1 Mos. 1:1 och betyder: Då Gud började skapa himmel och jord. Således *före skapelsen*, före tiden och tingen var Ordet. Så se vi ock i Ordspr. 8: 23, att orden »ifrån begynnelsen förklaras med »ifrån evighet», »före jorden». Ty så talar den eviga Visheten, densamme som »Ordet»: »Herren skapade mig, begynnelsen av hans väg, det första av hans verk, från urminnes tid. Ifrån evighet är mitt konungadöme, ifrån begynnelsen, före jorden.» Johannes säger icke, att Ordet *var*, utan det *var* redan förut av evighet, förrän något skapades, »på den tid, då Herren Gud gjorde jord och himmel, förrän det ännu fanns någon markens växt på jorden, och inga markens örter hade ännu skjutit upp», vilket redan är en kort och nätt antydning om hans sanna gudom och eviga väsende. Men detta uttalar dock evangelisten uttryckligen, när han säger, att »Ordet var Gud». Men att det ock på samma gång var en från Fadern särskild person, uttrycker Johannes, då han säger: »och Ordet var hos Gud».

Här äro således redan i dessa korta och rika ord de två personerna, Fadern och Sonen, i gudomen antydda, och därjämte att de äro av ett och samma gudomsväsende, då det först säges, att Ordet var hos Gud, och sedan, att Ordet *var* Gud. Ty en annan person är den, som är hos någon, en annan den, hos vilken han är. Så fin och kostlig är här läran om Gud. Men att Ordet var den väsentlige och allsmäktige *Guden*, det säges här ännu uttryckligare med orden: »Genom detta är allt gjort, och det förutan är intet gjort, som är gjort.» Så säges ock i Ebr. 1: 2: »I dessa yttersta dagar har han talat till oss genom sin Son, *genom vilken han ock skapat världen*». Här säges ock, att Gud skapat världen *genom sin Son*. Så ock i Kol. 1:16,17: »Ty i honom skapades allt, det som är i himmelen, och det som är på jorden, det synliga och det osynliga; allt är skapat genom honom. Och han är före allt, och allt har bestånd i honom. Vad kan eller behöver mer sägas, om vem den är, som vart kött och låg i krabban, än detta enda, att genom honom hela världen blev skapat, och att intet är, som han icke gjort?

Vilken må då undra, att han sedan kunde i öknen bispisa fem tusen män, ehuru han blott hade fem små bröd, men utdelade ur sin skapande hand, så mycket han ville, då han var den, som skapat hela jorden med allt, vad därpå är, och solen och alla himlakropparna och ännu »bär allt med sin makts ord» (Ebr. 1: 3)? Vem kan med denna text för ögonen undra, att han sedan talade med sin Fader om den härlighet, han hade hos honom, *förrän världen var* (Joh. 17: 5), och att han sade till judarna: »Förrän Abraham var född, är jag» (Joh. 8: 58)? Vi hava utan tvivel en alltför lös tro på Kristi sanna gudom. Tror du på Guds ord? Har du dock tänkt på, vad det innehåller? Det skulle göra ett helt himmelrike i ditt hjärta, om du trodde, att den store Guden, som skapat allting, blivit en människa såsom vi och givit sig själv till en försoning för våra synder. Vilken hel omstörtning av alla mänskliga tankar och inbillningar i salighetsfrågan skulle icke detta göra, då vi gå och mena, på samma gång vi bekänna artikeln om Guds Son, att Gud ändå skall se på våra bättre och sämre stunder och vara oss nådig, då vi varit drägligare, men däremot vara oss onådig, när synden mer besvärat oss och vi varit olyckliga att överrumplas i striden! Om vi rätt trodde, vad vi här läsa, att Ordet, som vart kött, var Gud och har skapat allt, som är gjort, och själv sade, att han gav sitt liv till lösen (Matt. 20: 28), så skulle vi ju hellre säga: Denna försoning är så oändlig i värde, att alla våra bättre eller sämre gärningar alldeles försvinna för storheten av denna omätliga lösepenning. Herren vare lov och tack och pris i all evighet! Amen.

## II.

Men vi vilja nu betrakta, huru Johannes skriver om själva huvudsaken på denna dag: *Guds Sons människoblivande*, samt vad hans uppenbarelse i köttet skulle vara för det fallna människosläktet. Han säger: *Och Ordet vart kött*. Då vi nu förut här sett, vad som menas med »Ordet», nämligen den i tidens begynnelse först framträdande, allsmäktige och skapande personen i gudomen, om vilken i v. 1-3 sades, »att Ordet var

Gud», att »genom det är allt gjort, och det förutan är intet gjort, som är gjort», och när nu säges, »att Ordet vart kött och bodde bland oss», så ligger visst i den korta förkunnelsen: »och Ordet vart kött», oändligt mycket mer både såsom outgrundlig hemlighet och outtömlig källa till all tröst och salighet för oss arma människor, än någon människotanke kan i tiden fatta, för att icke sätta i fråga, att någon skulle kunna med ord uttala det. »Erkänt stor är gudaktighetens hemlighet: *Han, som har blivit uppenbar i köttet*», så uttrycker sig Paulus härom i 1 Tim. 3:16. Detta är den stora hemlighet i vars höjd och djup även änglarna åstunda att skåda in (1 Petr. 1:12); de högst upplysta seraferna och keruberna önskade gärna att kunna intränga i djupet av det stora undret, att Gud har blivit människa.

Då nu Johannes icke säger: Ordet vart människa, vilket vi veta är meningen, utan i stället: »Ordet vart kött», så har han väl därmed icke allenast velat antyda, att det förut osynliga, blott genom skapelsen uppenbarade väsendet nu antagit synlig gestalt i en människokropp, utan åsyftar han väl ock, vad Herren Kristus själv sade, att han fått denna kropp för att vara ett offerkött. Han säger: »Jag är det levande brödet, som har kommit ned från himmelen. Om någon äter av detta bröd, skall han leva evinnerligen; och det bröd, som jag skall giva, är *mitt kött*, vilket jag skall giva för världens liv.»

Och åter: »den som äter mitt kött och dricker mitt blod, han har evigt liv; ty mitt kött är sann mat, och mitt blod är sann dryck» o. s. v. Härom säges ock i den djupa, skrifttolkande Ebreerepisteln (2:14): »Då nu barnen hava samma kött och blod, blev ock han desslikes därav delaktig, på det att han genom döden skulle tillintetgöra den, som hade döden i sitt våld, det är djävulen, och på det att han skulle göra alla dem fria, som hela sitt liv igenom av fruktan för döden måste vara trälar.» Och längre fram i samma brev (kap. 10): »Vid sitt inträde i världen, säger han (till Fadern):

Offer och gåva har du icke velat, men en *kropp* har du berett åt mig. Då sade jag: Se, jag kommer, i boken är skrivet om mig, för att göra din vilja, o Gud, och i denna vilja hava vi blivit helgade genom Jesu Kristi *kropp*s offer en gång för alla.» Men om vi nu ock endast betrakta, vad som tillhör denna dags ämne, att den evige och allsmäktige, som skapat världen, i tidens fullbordan vart människa, vilken outtömlig källa till den högsta *ära* för varje människa, såsom ock för hennes eviga beundran och tillbedjan! Vem kan uttala, huru mycket vi borde tillförse oss av den stora, förvånande sanningen, att Herren Gud själv ville ingå i vårt släkte, icke blott tillfälligt låna en människogestalt, utan att han, såsom här säges, vart kött, på samma gång han av evighet förbliver, vad han av evighet var, en sann, allsmäktig Gud?

Han *var* Gud och *blev* människa, med de båda naturerna oförändrade och oförblandade, och förbliver evigt både Gud och människa i en person. Men här svindla våra tankar. Gud och människa i en person! Blott så mycket kunna vi fatta, att med ordet kött, »han vart kött», menas en ren människonatur med alla människans syndfria svagheter, behov och känslor, såsom Paulus säger (Fil. 2), att »då han var i Guds skepelse», »antog han en tjänares skepelse och vart lik människor och i åthävor funnen såsom en människa». Skola vi söka att förstå allt detta, huru Gud vart människa, förstå den människoblivne Guden Jesus Kristus, vilken den ena gången framstår som en svag människa, underkastad mänskliga behov, känslor och förhållanden, så att han kunde växa i visdom och nåd såsom ett barn, hungra, bliva trött, gråta, bedja, och en annan gång såsom en allsmäktig skapare befalla över vädret och havet, över död och de onda andarna? - att vilja helt förstå ett sådant väsende, eller huru Gud vart människa, vore ett överdåd, på vilket våra arma väsenden blott skulle sönderbrytas och förbryllas.

Må Herren bevara oss! Slut dig in i tysthet, i bön och tro. Blott så skola vi bevaras, upplysas och uppbyggas i nåden. Endast såsom undergivna barn under bön om Guds Andes upplysning må vi söka att fatta de förnämsta fröjdeämnena, som äro att hämta i denna outtömliga källa, söka att fatta vad vi böra taga åt oss härav till vårt hjärtas tröst, t.ex. genom att fråga, vad som kunnat vara den himmelske Faderns nådefulla tankar och avsikter därmed, att Guds Son skulle bliva människa.

Vilja vi nu söka fatta detta, så möter oss allra först, vad som på denna dag redan är givet, nämligen att vi genom Guds Sons människoblivande äro upphöjda till den höga äran att hava fått Guds Son till en medlem av vårt släkte. Men skall detta bliva oss stort, då måste vi ock veta och i någon mån betänka, i vilket djup av fördärv och förnedring vårt släkte störtades genom syndafallet, varvid djävulen uppfyllde det med sin förgiftade, från Gud avfälliga natur, vilket vi först kunna se runt omkring oss på alla sidor i världen, då djävulen så regerar över människorna, att de tvärt emot den kvarblivna samvetsrösten och känslan av en allsmäktig Gud stundom leva fram sitt liv helt fritt »efter denna världens skick» i synd och alla Guds buds föraktande; i gruvlig avgudadyrkan, girighet, ärelystnad, vällust och allt, vad hela världen älskar och söker mycket mer än Gud; sedan i allehanda brott och laster: Guds namns missbruk, hans sabbats ohelgande, all olydnad och ondska inom huset, kiv, nit, vrede, tråtor, gruvlig otukt och orenlighet, oredlighet och tjuvaktighet i handel och arbete, lögn, förtal och smädelse, äntligen mord, krig och blodsutgjutelse. Då tvärtom alla människor borde älska varandra, var och en sin nästa som sig själv.

Sådant är, vad vi först se överallt i hela världen. Men huru mycket mer känna icke de kristna, vilka hava Guds Ande, som bestraffar även det invärtes onda, och vilka, fastän de hava lust till Guds lag efter den invärtes människan, likväl få känna en annan lag i sina lemmar, som så mäktigt strider emot allt det goda, att de i årtal, ja, årtionden förgäves få gråta, bedja om förlossning, varav vi ju se, huru vår natur är genom djävulen förgiftad och förnedrad! Och då ville Gud i sin eviga, outplånliga faderskärlek till det fallna, förnedrade barnet så allvarligt bota detta onda, att han kom och gav sig in i vår släkt, så att vi nu kunna säga i sanning, att vi hava Gud i vår släkt, och äro härmed mycket högre adlade och ärade, än om vi varit blott rena människor, då nu var och en kan säga: Mitt kött och blod sitter på Guds högsta tron och regerar hela världen såsom en allsmäktig konung, vilket ju i sanning är en så utsäglig ära, att även änglarna kunde hava skäl önska sig den och säga: »Ack, om vi vore människor!» vilket ock aposteln antyder, då han säger om Herren: »Änglar tager han sig ju icke an, utan Abrahams säd tager han sig an.»

Detta borde fylla oss med en hög och helig stolthet, varmed måste förenas den djupaste förödmjukelse, att vi dock äro så ovärdiga detta höga broderskap, då vi i stället för att brinna av tacksamhet, att lova och prisa, kunna glömma all denna nåd, försjunka i småtingen, uppskatta denna världens pris och fåfänga ära och låta oss bedrövas av små jordiska förluster. Ty att densamme store Herren, som skapat och regerar världarna, som skapat jorden och allt det sköna och underbara, där finnes för våra ögon, att han, densamme store Herren och evige Guden gått in i vår släkt, blivit människa såsom en av oss, så att var och en av oss nu kan säga: »Gud är ock människa såsom jag; även jag är människa såsom Guds Son» - det är ju så över alla tankar omätligt stort och ärofullt, att vi borde för en sådan ära bliva liksom utom oss och säga: »Nu vill jag icke mer veta, då är icke människan så obetydlig och förgäten för Gud, som det under vardagslivet ofta förekommer oss.» Redan blott denna ära, borde, såsom förut är sagt, uppfylla oss med ett himmelskt och över alla jordens småsaker upphöjt sinne. Man läser om den romerske kejsaren Augustus, att emedan han var en lärd och vitterhetsälskande man, har han stundom låtit påsätta sig en lagerkrans och med denna gått in i de romerska poeternas samfund för att höra deras skaldestycken och för dem uppläsa sina egna. Detta upptogo då poeterna såsom en så stor ära, att de överallt skröto av att kejsaren även var en poet och tillhörde deras orden.

Mycket mer skulle ock vi göra så, då vi i oss själva bittert känna det djup av elände och förnedring, vartill djävulen fört oss. I trons blick på denna höga himmelska nåd och ära borde vi upplyfta våra huvuden, prisa och berömma, huru övermåttan Herren dock har gottgjort oss för all den skam och förnedring, vi lidit av djävulen, ideligen beundra och prisa denna höga nåd och säga: »Guds Son är människa såsom vi. Huru syndig och eländig jag nu i mitt kött är, så är det dock oändligt mycket större, att Guds Son därför blivit människa och min broder för att hjälpa och frälsa mig från all min nöd.»

Utom denna höga ära, vartill vårt släkte blivit upphöjt genom Guds Sons människoblivande, må vi i synnerhet betänka, vad som var det stora huvudändamålet och ärendet, nämligen att han skulle vara en frälsare, såsom

ängeln på julmorgonen sade: »I dag är eder född Frälsaren.» Och varifrån han skulle frälsa oss, det var också uttryckligen förkunnat från himmelen, då Herren genom en annan ängel hade sagt till Josef: »Du skall giva honom namnet Jesus, ty han skall frälsa sitt folk *ifrån deras synder*.» När han nu har kommit blott för att frälsa oss från synden, så borde ju detta giva oss en ljuv tröst och vila för våra eljest oroliga, betungade samveten, varigenom vi ideligen tänka: »Jag skulle visst glädja mig över all Guds stora nåd, om jag icke visste med mig så många stora synder och en så stor ovärdighet.» Men nu höra vi, att det är just för att taga bort detta hinder för all Guds nåd, som han blev vår broder. Måtte vi aldrig glömma detta Guds stora frälsningsråd, att såsom genom den ena människans olydnad alla blivit gjorda till syndare, så ville Gud giva oss en annan människa, som också skulle stå provet för alla, på det att såsom genom den ena människans olydnad de många hava blivit gjorda till syndare, så skola ock genom den enes lydnad de många göras rättfärdiga (Rom. 5).

Ty då Adam genom djävulens list hade överträtt Guds bud och därmed störtat både sig och hela människosläktet i fördärv, synd och Guds vrede, under lagens anklagande, i samvetsångest, i allehanda straff och plågor, ja, äntligen i den eviga döden, då lät Guds Son, vår barmhärtige Herre och Skapare, denna vår nöd och jämmer gå sig till hjärtat, blev vår medlare och lade sig ut för oss arma, förförda människor hos sin himmelske Fader; och på det Guds rättfärdiga vrede måtte kunna försonas, och en människa betala, vad människan brutit, framställde han sig godvilligt att undergå allt det straff, som kunde ådömas det mänskliga släktet. Och då Fadern av kärlek och barmhärtighet samtyckte till detta underliga råd, varuti Guds barmhärtighet och rättfärdighet voro på det närmaste förenade och på det skönaste framlyste, så gick Sonen åstad, blev en människa samt lät sig korsfästa och döda. Han har sålunda genom sitt människoblivande frälst hela människosläktet, icke allenast ifrån döden, utan ock ifrån all den jämmer, varuti det var fallet, och åter insatt det i dess förra värdighet.

Det är denne medlare, den andre Adam, vars födelse vi i dag fira. Detta ämne skulle då visserligen, såsom ängeln sade, giva oss »en stor glädje». Ty när Gud för sådana nådefulla avsikter gjort så mycket, då borde vi vänta, att han ock, såsom Paulus säger, skulle skänka oss allt med honom (Rom. 8: 32). Vi böra uti innerlig trostillförsikt i Kristi människoblivande icke blott se en allt övervägande nåd över all vår synd och ovärdighet, utan ock vänta oss all faderlig och gudomlig barmhärtighet, huldhet och hjälp i följd av detta broderskap och tro, att denne vår store och allsmåttige broder och Frälsare vill bära omsorg om allt, som någonsin kan bekymra vårt hjärta, icke blott vara vår försvarare när Fadern, utan ock hela alla våra brister, vara vår gode herde och sköta oss i alla möjliga händelser, faror och svårigheter. Kär utav några bröder en bliver upphöjd till en mycket hög och mäktig herre i landet, då hava alla de övriga bröderna den trösten, att nu skall för dem bliva råd och hjälp i alla möjliga trångmål och behov.

Så se vi, när patriarken Josef hade blivit upphöjd till en herre över Egyptens land närmast intill konungen, då skulle ock alla hans bröder hava det bästa landet inom riket och all konungslig ynnest och hjälp. Om detta höga broderskap skriver Luther i en predikan på påskdagen: »Tänk själv efter, säger jag, vad sådana ord innebära: Gå åstad till mina bröder och säg till mina förlupna lärjungar, att de skola heta och vara mina kära bröder. Är icke detta med ett ord att med Kristus vara försatt uti hela det himmelska godset och arvet och allt, vad Kristus har? Tvivelsutan måste det vara rika och sälla bröder och systrar, vilka kunna berömma sig av denne brodern, som nu icke hänger på korset eller ligger död i graven, utan är en allsmåttig Herre Över synd, död, helvete och djävul.»

Men att vi aldrig kunna riktigt tro denna stora huvudartikel i Guds evangelium eller få det rätteligen in i hjärtat, att den sanne allsmåttige Guden, som i begynnelsen skapade himmel och jord, då han först uppenbarade sig med det ordet »varde», sedan i tidens fullbordan vart kött, blev en människa, en medlem av vårt släkte - att vi aldrig kunna få detta riktigt in i våra hjärtan, även om vi för övrigt äro troende, av Gud upplysta människor, det bevisar sig nog tydligt därmed, att vi kunna tänka och tala därom med så kalla och svaga hjärtan. Ty kunde vi riktigt tro detta, skulle vi ju bliva alldeles utom oss av en hög och himmelsk fröjd, ja, vi skulle bliva såsom

drömmande och icke hava någon tanke eller känsla övrig för småtingen på jorden, utan oupphörligen förundra oss, prisa och lova och vara fulla med kärlek till Gud och alla människor, då vi såge och trodde, att Gud så högt ärat vårt fallna släkte, att han blivit såsom en av oss, synden undantagen, blivit vår blodsförvant och broder.

Vi skulle då hava det allra frimodigaste samvete oaktat all vår synd, såsom redan är sagt; ty vi kunde ju då alltid säga: »Om än mina synder voro tusende gånger svårare, än de äro, så bliva de dock här såsom till intet, när själva den omätliga store Guden och Skaparen givit sig själv in i vår släkt för att bota syndafallet och vara en försoning för våra synder.» Det var denna stora glädje ängeln åsyftade, då han sade till de fattiga herdarna: »Se, jag bådär eder stor glädje, som skall vederfaras allt folket; ty i dag är eder född Frälsaren, som är Kristus», den länge utlovade Herrens Smorde. Ty för sådana arma syndare, som vi äro, vilka icke kunna annat än synda, om vi vilja det eller icke, är ju detta en omätligt stor glädje, varöver våra hjärtan blott skulle i brinnande kärlek sjunga och prisa honom, som är sann Gud och vår broder och utgiven för oss till offerlamm. Ja, honom vare ära och lov och pris nu och i evighet!

Hur kommer det sig då, att vi icke tro detta, som dock var Guds eget första löfte på syndafallets dag och omsider i tidens fullbordan uppfylldes samt med stora krafter och under bevittnades? Det kommer sig helt naturligt därav, att denna Guds nåd och gåva är alldeles för stor att få rum i våra arma, trånga hjärtan, som genom syndafallet förlorat all förmåga att tänka något så stort om Herren Gud. Vi se väl med ögonen i skapelsens storverk, att Gud är ett omätligt stort väsende till sina tankar, råd och gärningar, men att han skulle göra något så härligt oss till godo, det vill icke gå in i våra hjärtan, emedan dessa äro så uppfyllda med syndmedvetande och med lagbegrepp, vilket går därpå ut, att Gud skall handla med oss, efter som vi förtjäna. Men här skulle det då kunna göra oss gott att betänka, vad aposteln säger till efeserna (kap. 1), att Herren Gud gjort allt detta, icke för någon vår förtjänst eller godhet, utan »efter sin viljas välbehag, sin härliga nåd till pris»; samt vad Herren Kristus betygar, att han gjort det av någon stor besynnerlig *kärlek* till detta släkte, då han säger: »Så älskade Gud världen». Så säger ock Johannes i sin I:a ep., att »däruti har Guds kärlek till oss blivit uppenbar, att Gud har sänd sin enfödde Son i världen, på det att vi skulle leva genom honom». Är detta nu det största beviset på Guds kärlek till människosläktet, då kunna vi vänta, att han gjort något mycket stort och underbart. Må vi åter påminna oss den gamle gudsmannens ord, som skrev, hur han ansträngt alla sina tankar för att utleta, vad som bevekade Gud till en så stor och utomordentlig kärlek till människorna, och att han äntligen kommit till den slutsatsen, efter allt vad han tänkt och forskat, att - »Gud *älskade*, därför älskade han», d. v. s. Gud hade i sitt hjärta något, som vi kalla kärlek, och en stor kärlek, och att detta var egentliga orsaken.

Nu veta vi redan av vår egen erfarenhet, att kärleken är den kraftigaste bevekelsegrunden på jorden. En människa, hos vilken en rätt varm kärlek är upptänd, kan med stor lust göra för det älskade föremålet, vad ingenting eljest skulle beveka henne till. Om någon frågar en moder, varför hon kan dag och natt så oförtröttat bära på ett sjukt barn, som aldrig med någon gärning eller dygd förtjänat all denna huldhet och vård, så skall hon knappt kunna förstå den frågan; hon skall säga: Det är ju mitt barn. Något annat skäl vet hon icke att giva, hon kan icke känna det annorlunda för barnet. Och fastän nu vårt släkte genom synden blivit så vanställt, var det ju ursprungligen skapat till Guds barn och arvingar. Herren Gud har ock själv sagt, att hans kärlek till människan övergår en moders. Han har sagt, att om än det onaturliga kunde ske, att en kvinna skulle förgäta sitt dibarn, så att hon icke förbarmade sig över sitt livs son, så skall han dock icke förgäta oss (Jes. 49:15).

Tänk, om Herren Gud har ett sådant hjärta för människan som en moder för sitt barn! Och vi kunna knappt föreställa oss att en moder skulle bliva känslolös för sitt barn, även om det till den grad blivit ett sorgebarn, att det ådragit sig den borgerliga lagens högsta straff, att avrättas. Vi föreställa oss tvärt om, att den dag, då den rättvisa domen utfördes på hennes ovärdige son, skulle vara den bittraste dag för hennes hjärta. Och Herren Kristus har givit oss rättighet att efter ett sådant förhållande döma om Guds faderskärlek till människan, då han säger: »Om nu I, som ären onda, förstå att giva edra barn goda gåvor, så att en fader, då hans son beder om mat, icke giver honom en sten i stället för bröd eller en skorpion i stället för ägg; huru mycket mer skall

icke den himmelske Fadern giva» (Luk. 11)! Då böra vi ock begripa, huru det var tänkbart, att Herren Gud, när han av evighet förutsåg det älskade barnets nöd och elände under synden, i sin orubbliga kärlek beslöt även detta offer till barnets frälsning. »Såsom han har utvalt oss i Kristus före världens grundläggning.»

Om vi betänka ett sådant förhållande, kan dock något av den stora julfröjden få rum i våra hjärtan, vilken eljest är för stor att någonsin kunna omfattas. Sedan kan det också vara oss till en hjälp, att vi djupt betänka den store Gudens underliga och obegripliga tankar och råd, när vi höra, att han gjort det »efter sin egen viljas välbehag, sin härliga nåd till pris». Vem kan någonsin tänka, vad den store Guden i sitt obegripliga väsende kan fatta för tankar och beslut, helst när det även skall tjäna till hans pris? Vi se nu efteråt, vad som en gång i begynnelsen var hans råd, att skapa solen, månen och alla himlakropparna, jorden med vad därpå är; men vilken hade kunnat tänka något sådant förut?

Nu sedan det är allt fullbordat, se vi det med ögonen. Men tänk, om han ock en gång fattade det underliga rådet att genom ende Sonens utgivande frälsa sitt hjärtas barn, människan, på det att hon sedan skulle prisa honom i all evighet! Detta var ju icke mer besynnerligt, än att han en gång *skapade* henne till sin avbild och arvinge. Genom att djupt besinna sådant skola kanske våra trånga hjärtan en gång kunna fatta, att Ordet vart kött, helst detta var nödvändigt för att frälsa hans hjärtas skatt, vilket barnet ju är för fadershjärtat. Slutligen kommer ock här till, att evad vi förstå detta eller icke, vi likväl, såsom Johannes säger i vår text, hava fått se honom. »Han bodde ibland oss, full med nåd och sanning, och vi *skådade* hans härlighet såsom den av Fadern enföddes härlighet.» Häruti finna vi orsaken, varför apostlarna med sådan visshet trodde på detta stora under, att de villigt ledo allehanda marter för hans skull; då de blivit hudflängda för sin bekännelse av hans namn, gingo de ut från rådet, glada däröver, att de blivit befrunna värdiga att lida smälek för hans skull - att de voro så vissa, det kom sig därav, att de hade sett hans härlighet. Om ock vi varit närvarande och sett hans härlighet, så vore vi väl även mer troende, än vi äro.

Med vad åsyftade Johannes, när han i vår text säger: »Yi skådade *hans härlighet*», då likväl Guds Son här på jorden skulle, oss till godo, vara i den djupaste förnedring? Med hans härlighet menas då alla de tecken av hans gudomsmajestät, vilka efter Guds råd då och då uppenbarades för att styrka vår svaga tro. Till dessa tecken kunna vi först räkna den himmelska härskarans och alla änglars tillbedjande, såsom ock Kristus själv sade: »Från denna stund skolen I få se himmelen öppen och Guds änglar fara upp och fara ned över Människosonen», likasom en konungs härlighet ofta visas genom all den prakt och glans, som utmärka hans omgivning. När detta barn var fött i Betlehems stallkrubba, då blev i den natten över dess ängd hela rymden uppfylld av ett himmelskt sken, och otaliga himmelska väsenden talade och sjöngo om detta barn för dem, som där vakade; och allt, vad den fattiga modern och fosterfadern nu och vid flykten till Egypten borde göra med detta barn, blev dem tillsagt av himmelens änglar.

Så se vi ock längre fram, när Jesus hade genomgått frestelserna i öknen, att änglar tjänte honom. Och ännu senare, då han var uppstånden, voro änglar vid graven de första förkunnarna av hans uppståndelse. Så sannades redan på jorden, vad den himmelske Fadern tidigt hade förutsagt: »Och honom tillbedje alla Guds änglar» (Ebr. 1: 6). Ja, tänkom blott på det ordet! Vad är det för ett väsende, om vilket Gud själv, som förbjudit all tillbedjan av skapade varelser, säger: »Och honom tillbedje alla Guds änglar?» Och sådant hade Johannes *skådat* med sina ögon. Detta är visst något till förklaring av det ordet: »Vi skådade hans härlighet». Här till komma sedan alla de allmaktsgärningar, Kristus då och då utövade, såsom den redan nämnda, då han i öknen skapade bröd för femtusen män, eller då han vid Lasari grav uppväckte den döde, som redan luktade av börjad förruttelse, eller med makt bjöd de onda andarna att utgå från människorna.

Men särskilt synes apostlarna hava kallat det hans härlighet, som skedde på förklarings- berget, då de sågo sin Herre på en gång stråla i ett himmelskt ljus, hans kläder bliva vita såsom snö, tvenne himmelens invånare tala med honom, och hörde en röst ifrån himmelen säga: »Denne är min älskade Son, i vilken jag har ett gott behag.»



Ty om den tilldragelsen skrev Petrus, då han i 2 ep. 1:16–18 säger: »Vi hava icke följt klokt uttänkta fabler, då vi hava kungjort för eder vår Herre Jesu Kristi makt och tillkommelse, utan vi hava själva sett hans härlighet, ty han fick av Gud Fader ära och pris, när från den stora härligheten kom en sådan. röst till honom: *Denne är min älskade Son, till vilken jag har ett gott behag.* Och denna röst hörde vi komma från himmelen, då vi voro med honom på det heliga berget.» Slutligen tillhörde det ock hans härlighets uppenbarelse, att han uppstod ur graven med en förhärliad lekamen och uppfor till himmelen. Sådant allt åsyftar evangelisten, när han här säger: »Vi skådade hans härlighet»; vi sågo honom »full av nåd och sanning».

Innan vi nu lämna detta stora ämne, om vad Guds Sons uppenbarelse i köttet skulle vara för det fallna människosläktet, vilja vi här upptaga och betrakta ett språk i vår text, vari den eviga hjälp, som därigenom bereddes oss, uti ett kort, men rikt ord uttalas. Då Johannes i v. 1-3 talar om Ordet, tillägger han: *Uti det var liv, och livet var människornas ljus.*

*Uti det var liv.* Vad dessa ordens betydelse angår, är det visst även sant, vad skarpsinniga tolkare anmärkt, att »liv» här måste tagas i dess allra vidsträcktaste bemärkelse, betecknande allt det liv, som utgått från det skapande Ordet; och vi veta, att när Gud genom Ordet skapade allt, vad liv heter på jorden, det var ifrån Ordet allt detta liv utgick. Men när vi betänka evangelistens andliga syfte i sina skrifter samt hans talesätt på andra ställen, såsom i hans 1 ep. 5: »Det eviga livet är i Guds Son»; »den som har Sonen, han har livet, den som icke har Guds Son, han har icke livet», så har han utan tvivel förnämligast tänkt på människornas andliga och eviga liv, såsom han ock här särskilt nämner »människornas ljus», då han således i främsta rummet avsett människosläktets frälsning, vilket var huvudärendet för Guds Sons människoblivande.

Det är utmärkande för Johannes, som plägar framställas med solörnen till sin bild, att hans blick är djup och skarp, och att han i enkla och ringa ord inlägger mycket höga och djupa tankar. Uti detta språk är utan tvivel hans blick riktad därpå, huru hela människosläktet enligt Guds första dom: »När du äter därav, skall du *döden dö*», genom syndafallet förlorat allt det liv, som var av Gud, och att detta liv nu finnes endast i Sonen, åt vilken enligt hans egna ord allena är givet att hava liv i sig självt och göra levande vem han vill. Johannes har här antytt, att allt, vad någon människa kan göra och åstadkomma för sin frälsning, är och förbliver alltsammans dött, eller att ingen människa även med den högsta ansträngning att göra Guds vilja och att tillkämpa sig livet förmår detta mer, än ett dött och stinkande lik kan göra sig självt levande.

Likasom i hela skapelsen icke finnes ett grässtrå eller en mask, som icke genom det skapande Ordet fått sitt liv, så har ock ingen i hela mänskligheten någon förmåga att genom sig själv leva i Gud och förvärva det eviga livet, utan allt, vad vi göra, lämnar oss ännu alltid i döden, tilldess vi, förtvivlande på allt eget görande, blott höra Guds Sons röst och därigenom bliva levande. Såsom Herren själv betygar: »Sannerligen säger jag eder: En stund kommer och är redan inne, då de döda skola höra Guds Sons röst, och de, som hava hört henne, skola leva» (Joh. 5: 25). Och vi veta, att Kristus har på annat ställe så starkt talat om denna andliga död, att han helt enkelt liknade några andligen döda människor vid ett lik, som skulle begravas, då han sade till mannen, som ville begrava sin fader: »Låt de döda begrava sina döda» (Luk. 9: 60).

Därmed har Herren nog starkt uttalat, att livet är blott i Guds Son, att endast den som har Sonen, han har livet (1 Joh. 5). Men att hava Sonen, det är att icke blott bedja till honom eller att arbeta på att tjäna honom, utan det förutsätter, vad som nedanför i texten säges, att hava blivit född av Gud (v. 13), att hava blivit en ny och levande människa, som kan med Paulus bekänna: »Och jag lever icke mera jag, utan Kristus lever i mig; och det jag nu lever i köttet, det lever jag i tron på Guds Son, som har älskat mig och utgivit sig själv för mig.»

Så säger ock Paulus i Gal. 3: 21: »Om en lag hade blivit given, som kunde göra levande, så vore rättfärdigheten verkligen av lagen» - men det har han i sina brev vidlyftigt och starkt bevisat, att ingen lag har blivit given, som kan göra rättfärdig och levande. Det är en viktig lärdom, att allt, vad vi göra efter Guds heliga lag, och all lagens

verkan på människan icke giver liv; ty lagen kan blott kräva, vad som finnes hos människan, och det är icke liv. Endast densamme, som i begynnelsen skapade liv, kan giva livet, då han blir själens liv och frid.

Så är nu detta textens mening, att blott han är livet. På detta sätt har ock Luther förstätt vår text, då han säger: »Medelst detta enda språk är nu all mänsklig förmåga och alla mänskliga gärningar nedslagna.» Huru vill du nu upphöja den fria viljan och egna förtjänsten? Gör allt, vad du förmår, gör alla helgons och änglars gärningar, så är det dock alltsammans dödt; ty här står dock klart och otvetydigt, att vad som icke är i Ordet, det är idel död. Livet består icke däruti, att du behåller ditt jungfrustånd, mycket beder, tillhör en sträng orden, utan i Ordet, säger evangelisten, och annars ingenstädes. Johannes talar nämligen både om det timliga och eviga livet, såsom ville han säga: Vad som lever eller rör sig för detta eller det tillkommande livet, det är allt i Ordet. Sådant antyder ock Moses, då han säger: »Och Gud sade: Frambringe jorden levande varelser efter deras arter. Och det skedde så.»

Och åter: »Låtom oss göra människor till vår avbild, att vara oss lika.» »Och Herren Gud danade människan av stoft från jorden och inblåste livsande i hennes näsa, och så blev människan en levande varelse.» – O, att alla arbetande och betungade själar ville betänka och tro, att trots allt, vad de någonsin med högsta ansträngning kunna göra till sin själs omvändelse och helgelse, förbliva de dock alltid andligen döda och förtappade, så länge de icke misströsta på allt sitt görande och komma till Sonen, som allena har liv och giver liv; att allt vårt arbete således är fåfängt! Skall något andligt och evigt liv vinnas, så måste det åter ske blott genom samma allsmåttiga skapareord, som i begynnelsen sade: »Varde», och det vart liv.

Liksom all människokonst på jorden, huru mästerligt den än kan efterapa ett skapat ting till den yttre formen, icke kan skapa något levande, skapa liv - allt vad som heter liv, det kan endast Gud göra - så är ock all ansträngning att erhålla ett andligt liv fåfängt. Blott i honom som heter Ordet och i begynnelsen gjorde allt liv, blott i honom är ännu alltid det andliga och eviga livet. Sådant ville den djupsinnige Johannes här säga om Ordet: *I det var liv.*

*Och livet var människornas ljus.* Detta är ett icke mindre lärorikt och tänkvärt ord. Men vad kan meningen därav vara, att då Johannes förut sagt: »I det (Ordet) var liv», han icke även efter samma sätt tillägger: »I det var ock människornas ljus», utan ändrar sitt talesätt och säger: »Och *livet* var människornas ljus?» Även däri ligger en lärorik och tänkvärd anmärkning, nämligen att såsom ingen död kropp kan mottaga det yttre ljuset, så kan ock ingen andligen död människa fatta ljuset i Guds Son, om hon icke mottagit livet i honom, har börjat hörsamma hans röst, så att hon fått liv i honom; såsom Herren Jesus själv säger i Joh. 8:12: »Jag är världens ljus; den som följer mig, han skall icke vandra i mörkret, utan han skall hava livets ljus».

Han säger icke, att den, som blott utväxtes hör och läser hans ord, därigenom får ljuset. De, som vilja först förstå allting i Kristi ord, innan de vilja tro och lyda honom, få alltid förbliva i mörkret. Ljuset, det sanna ljuset i Guds Son, är sådant, att det icke kan rätteligen ses, förrän vi fått liv i Guds Son. När människorna höra Guds ord, kunna de väl hava ett vittnesbörd, att detta är den gudomliga sanningen, men de påträffa däri många stötande saker.

Skola de nu hava alla dessa svåra knutar lösta, innan de vilja underkasta sig dess sanning, så få de förbliva i mörkret. Den gudomliga sanningens majestät fordrar, att den skall först bliva trodd och hörsammad, innan den meddelar sitt fulla ljus; såsom ock Kristus säger: »Om någon vill *göra* Guds vilja, skall han *förstå* om läran är från Gud» (Joh. 7:17). Och till Marta: »Sade jag dig icke, att om du *trodde*, skulle du få se Guds härlighet?» (kap. 11: 40). Här fordras att först ovillkorligen tro och lyda, innan man får förnimma och se.

Det är ock märkvärdigt att skåda, huru även många själar, som så till vida tro och lyda Kristi ord, att de vilja göra och lyda allehanda, i vad han lär, likväl förbliva i ett besynnerligt mörker, så länge de icke mottagit *livet* i

Guds Son. De se då, såsom Luther säger, blott en ny laggivare i Kristus. Ja, de mest skarpsinniga och lärda, även på sitt sätt allvarliga och välmenande, när de icke själva mottagit livet i Guds Son, arbeta ännu med naturens mörker, så att de ock tvärt emot ordets lärdomar kunna tro och säga, att även lagen skall giva liv, ja, att de ock kalla det fromma levernet för helgelse, som de öva blott av lagisk bevekelse, vilket Skriften åter kallar att umgås med lagens gärningar och vara under förbannelse (Gal. 3:10), då däremot all sann helgelse måste flyta av trons glädje och kärlek.

Först när de känt sin andliga död, blivit förtappade och fått livet genom Guds Son, då blir allting ljust, då först se de den fulla sanningen, i synnerhet den stora sanningen, att varken rättfärdighet eller liv kan framlockas hos oss av lagen. Allt är dött. Även de vackraste gärningar äro blott döda gärningar, och allt, som är dött, är inför lagen dömt såsom orent - den, som blott vidrörde en död, var av lagen dömd oren (4 Mos. 19:16) - och således äro de bästa gärningar efter lagen inför Gud orena. Först när vi erfarit det underverket, att vi kunna säga: Då vi blevo rätt förtappade och funno, att budordet, i sig självt så heligt och gott, likväl för vår synds skull blev oss till döds, men att, när vi voro så döda i synderna, Gud för sin stora kärleks skull gjorde oss levande (Ef. 2), då strålar för vårt öga över allt Kristi evangelium ett nytt och himmelskt ljus, som gör oss alltmer levande och brinnande för Lammets ära.

Så lär då Johannes här, att den, som icke fått liv i Guds Son, icke heller kan hava det sanna ljuset. Men även detta språk fordrar tro och lydaktighet, så att, när alltid varje människa tycker sin väg vara rätt och tror sig med sitt förstånd hava fattat det rätta, vi måtte veta, att det redan är en avgjord sak, att blott de som fått livet i Guds Son och prisa endast honom såsom både rättfärdighetens, livets och helgelsens enda källa, blott de hava det sanna ljuset, och alla andra äro i mörkret. Denna sanning är likväl mycket stötande och påkostande för människans naturliga högmod och mörker, därför går det ännu i dag överallt, såsom Johannes ytterligare säger i vår text: *Han kom till sitt eget, och hans egna mottogo honom icke*. Emedan judarna framför alla andra folk på jorden hade den höga äran och nåden att äga Guds ord och den sköna gudstjänsten, så voro de ock framför andra folk uppfyllda med inbillningar om sin upplysning och sin fromhet inför Gud. Men just genom dessa inbillningar voro de ock mer än alla folk obekväma att mottaga det sanna ljuset i Guds Son, så att han ock sade till de förnämsta bland sitt folk, de skriftlärda och fariséerna: »Publikanerna och skökorna ingå i Guds rike förr än I.» Och det gick dem, såsom aposteln säger: »Israel, som for efter rättfärdighetens lag, har icke kommit till rättfärdighetens lag. Varför? Därför att det icke skedde av tro, utan såsom av lagens gärningar. Ty de stötte sig mot stötestenen» (Rom. 9: 31, 32).

När vi nu i det föregående sett, vem han, som föddes i krubban, egentligen var, nämligen Guds sanne Son, Ordet, som var i begynnelsen och var Gud, och genom vilken alla ting äro skapade; och för det andra, vad han skulle vara för människorna, nämligen det enda livet och ljuset, som ensam kan föra oss ifrån den död och det mörker, vari vi alla kommo genom syndafallet, skola vi ock för det tredje i vår text se ett enkelt och ljuvligt svar på den frågan:

### III.

*Huru och när blir man delaktig av det livet och ljuset, huru blir man ett Guds barn, och huru skall man med visshet veta, att man är det?*

*Men åt alla dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn, dem som tro på hans namn, vilka äro födda icke av blod, icke heller av köttis vilja, icke heller av mans vilja, utan av Gud. – Åt alla dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn, dem som tro på hans namn.*

Här hava vi nu en förträfflig text, på en gång så enkel och tydlig, att ett barn kan fatta den, och därjämte så djup och lärorik, att den för alla tider tjänar till ett ledande ljus för gamla och upplysta kristna. Måtte nu varje människa, som verkligen önskar sitt eviga väl och icke vill äventyra att till slut i döden och domen vara för evigt

bedragen, väl giva akt på dessa ord! Märk, huru aposteln talar: »Åt alla dem, som mottogo honom.» Han säger icke: »Åt alla dem, som gjort sitt bästa och så vänta, att Gud på det sista skall vara dem nådig», såsom hela världen drömmer och bedrager sig; han säger icke heller: »Åt alla dem, som omvänt sig från världens fåfängliga väsende och öva gudaktighet, avlägga de mest framstående synderna och fara efter helgelse.» Nej, Johannes talar om Guds Son, i vilken allena är livet, och säger: alla dem, som *mottogo honom*.»

Här blir nu den viktigaste frågan, vad som menas med att mottaga honom. Även detta förklarar Johannes genom tvenne tillägg. Först det tillägget: *Dem som tro hans namn*, och det andra: *Vilka äro födda av Gud*. Det första säger oss, att det är ett mottagande, som sker genom tron. Detta ställe giver oss därför en förträfflig lärdom om tron, eller vad som är en rätt och saliggörande tro. Först se vi här, att med den saliggörande tron icke menas att blott hålla för sant, vad Skriften innehåller. Nej, den är ett *mottagande*. Om jag nu vill riktigt tydligt veta, ja, liksom med ögonen se, vad som menas med att mottaga honom, så finnes därtill intet bättre sätt och medel än att eftersinna, vad den evangeliska historien berättar om, huru det, som Johannes här med sitt korta ord åsyftar, gick till. Betänkom då först, huru det skedde, som stod i v. 10, nämligen att »hans egna *icke mottogo honom*». Även det se vi tydligt i historien, som förtäljer, huru, när först Johannes döparen och sedan Kristus uppträdde i Judalandet och predikade bättring och syndernas förlåtelse, de flesta bland det religiösa folket föraktade den nya predikan.

Somliga voro hindrade av sin världslighet och sitt jordiska förvärv, så att, såsom Kristus säger i Luk. 14 och Matt. 22, när bjudningen till himmelrikets bröllop kom till dem, den ene svarade: »Jag har köpt ett jordagods», den andre: »Jag har tagit mig hustru, och därför kan jag icke komma.» De gingo så till sin köpenskap eller sitt jordagods och menade, att den nya predikan och den påyrkade bättringen och tron på Jesus icke behövdes för dem, vartill i synnerhet bidrog, att de tänkte: Vi äro ju inga råa och vilda hedningar, vi hava ju förut tempel och den sköna gudstjänsten, vi hava förut Herrens ord och lag och frambära ju efter denna många offer åt Gud och öva många goda gärningar och äro ju förut Guds folk. Skulle denna nya predikan behövas för oss, så vore ju våra avlidna fäder fördömda. Sålunda blevo många fientliga mot denna nya predikan, vilken de menade, att de med all rätt borde förakta och förfölja; såsom Kristus säger: »Somliga misshandlade och dödade hans tjänare.»

Andra däremot förblevo i sin gamla säkerhet, och ännu andra hyllade Kristus blott såsom en profet och lärare från Gud och kommo på ett falskt sätt till hans hop, antogo blott hans läror och levnadsregler, men mottogo icke honom själv såsom sin enda rättfärdighet inför Gud, vilket Kristus betecknade därmed, att i bröllopet kom ock en man, som icke hade bröllopskläder, och vilken, när brudgummen sist beser gästerna, skall kastas i mörkret utanför.

På detta sätt tillgår det än i dag, när på en ort Johannesrösten höres och evangelium även predikas, korteligen den läran, att det icke är nog med ett yttre fromt liv, utan att hjärtats nyskapelse fordras och att få liv i Guds Son. Ännu i dag blir denna predikan på samma sätt föraktad såsom av judarna, först till följd av det jordiska sinnet, de jordiska bestyren, då människorna säga: Vi hava annat att göra och tänka på än att läsa och grubbla i religionen, vi hava ju förut den allmänna gudstjänsten, vi hava en god kunskap och öva all rättfärdighet, hava t.ex. icke rövat eller stulit, utan gjort alla rätt och många gott. Och dessutom, varje människa är svag; om vi icke fullgjort allt, så skola vi väl tro på Guds nåd och på det sista taga nattvarden, så bliva vi väl då saliga för Kristi skull.

Och så går man alltjämt bort till sin köpenskap och sitt jordagods och frågar alls intet efter denna predikan om bättring och tro. Sådant heter allra först att icke mottaga honom. Men likasom Kristus sade, att husbonden vart vred och förklarade om dessa bjudna, som icke mottogo bjudningen: »De skola aldrig smaka min nattvard», så skall det sannerligen ännu tillgå med dessa lösa föraktare, så sant Kristus icke ljuger. »De skola dö i sina synder» (Joh. 8: 24) och bliva fördömda. Men likasom även i Kristi liknelse mannen i bröllopet kastades i mörkret

utanför, så skola ock de, som blott hyllat Kristi läror och levnadsregler, bortkastas, när de icke hava vad som menas med bröllopskläder.

Då vi nu sett, huru det tillgick, att man icke mottog honom, så kunna vi genom denna motsats desto bättre förstå, vad det var, att andra mottogo honom, vilket vi nu vilja betrakta. Vi se då åter i historien, att på samma gång den största hopen, av judarna föraktade Guds råd och förblevo i sitt gamla väsende, funnos dock här och där inom landet också eländiga och sjuka samveten, vilka blevo mycket glada att få komma till Jesus, erhålla nåd och bliva hans egna. Ty när folket genom lagen, som flitigt lästes i deras synagogor, visste Guds vilja, så funnos där ock sådana, vilka med alla sina offer och yttre gärningar icke riktigt kunde förbliva i den köttsliga säkerheten. Utan när Johannes döparen kom med sin predikan om bättring eller sinnesändring och sedan Kristus (Matt. 5:e och 6:e kap.) med sin förklaring av Guds mening i lagen, varigenom icke blott mördare, utan även den, som förtörnades på sin broder eller for ut i hårda ord emot honom, förklarades skyldig till helvetets eld, icke blott de, som i gärning brutit emot sjätte budet, voro dömda brottsliga, utan även de, som blott sågo på en kvinna med orent begär, voro för Gud skyldiga under domen, så blevo där många fattiga syndare, vilka förut hade trott sig vara rättfärdiga.

När nu därtill kom, att icke blott Johannes vittnade, att Jesus var Kristus, den länge väntade Guds Son, Guds Lamm, som borttog världens synder, utan ock Kristus själv med många tecken och under bevisade, att han var den, som hade makt på jorden att förlåta synder; då började dessa arma syndare och synderskor att dragas till honom, höra hans evangelium och nedfalla till hans fötter, bekänna sina synder och söka nåd. Och när de nu finga mottaga hans tröstefulla tillsägelse om förlåtelse, blevo sådana så fästade vid honom, att de aldrig kunde övergiva, utan började ständigt följa honom, blevo för hela livet hans lärjungar, som nu uti allting bildades efter hans lära och efterdöme.

De voro icke därigenom några fullkomliga och syndfria helgon. Han måste ännu dagligen rätta och bestraffa deras oarter; men så många som med ödmjukhet mottogo sådan rättelse, såväl som även hans hugsvalande tilltal, de förblevo hans lärjungar och fortforo, även när han blivit synligen tagen ifrån dem, och de hade fått en annan hugsvalare, den helige Ande, att genom hela livet under den helige Andes uppfostran hänga vid honom och hans ord, så att de därigenom voro avskilda från hela den övriga massan och kallades därför parti, nasaréernas parti (Apg. 24:14). Allt detta, som vi se i historien, giver oss en åskådlig bild av vad Johannes här säger: »Åt alla dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn.»

När vi därjämte i våra dagar och alla tider se samma företeelse på jorden, att när predikan om Kristus, om bättring och tro blir med ande och kraft förkunnad på en ort, och det talet om Kristus förnimmes av människorna, de alltid skilja sig i dessa två hopar, i det att, såsom vi nu sett, den största hopen försummar Guds kallelse, går bort till sin köpenskap och jordagods, somliga i fiendskap mot den nämnda predikan, andra blott i död likgiltighet och fåfänglighet, och däremot en mindre hop också visar sig, som omfattar Guds kallelse, börjar intagas av evangelium och fästes vid Kristus och hans ord, så är ju detta uppenbarligen samma sak som i Kristi och apostlarnas tid, då genom deras predikan »nasaréernas parti» samlades och fästes vid Kristi ord och efterföljd, så att de blevo en särskild hop, och även under de hårdaste förföljelser hängde vid honom. Och nu säger här Johannes såsom en allmän regel, som gäller för alla tider: »Åt alla dem, som mottaga honom, giver han makt att bliva Guds barn, dem som tro på hans namn.» Må vi vid detta mottagande ännu ihågkomma och aldrig förgäta den skarpa erinran, Kristus gör i Matt. 22:11-13, att därtill nödvändigt hör att i känsla av syndens nöd mottaga honom såsom *frälsare* och vår rättfärdighet.

Ty då Kristus på sagda ställe säger, att när på bjudningen till bröllop sådana kommo med, som icke hade bröllopskläder, och blevo för denna brist kastade i mörkret utanför, så förstå vi, att därmed betecknas sådana, vilka, såsom förut sades, omvänt sig blott från det fåfängliga levernet och hyllat Kristi lära och levnadsregler, utan att äga bättringen till Gud, varigenom människan berövas all tröst av sin egen rättfärdighet, blir beständigt

straffad för allt, även det hemliga onda i hjärtats tankar och begär, och därför aldrig kan finna ro, förrän uti Kristi blods förtjänst, som här betecknas med bröllopskläder enligt Upp. 7:14, där det om de rätta helgonen säges: »De hava tvagit sina kläder och gjort dem vita i Lammets blod.» Ty att mannen kunde vara i detta bröllop utan bröllopskläder, måste beteckna, att han fann sina egna kläder, d. ä. sin egen rättfärdighet duglig.

Här fördömes således den fromhet och andlighet, i vilken människan börjar bliva nöjd med sin kristendom och sin fromhet; här gillas således endast den andlighet, varigenom människan alltid blir missnöjd med sig själv, straffas såsom beständigt brottslig och kan endast uti Kristi blod finna sin rättfärdighet och vila. Denna anmärkning av Kristus giver en fin och skarp förklaring av vad som menas med att »mottaga honom», och stämmer väl överens med hans utförliga beskrivning i Joh. 6:e kap., där han så ofta upprepade och inskräpte det ordet »äta mitt kött» och »dricka mitt blod», vilket han även där förklarar med ordet *tro* på honom.

Den rätta *tron*, det rätta mottagandet finnes således endast hos de själar, som genom egen beständig syndanöd behöva Kristi kött och blod, d.ä. hans försoning, lika dagligen och outhärligen, som mat och dryck äro outhärliga för kroppen. Hos sådana själar äger visserligen det rätta mottagandet av Jesus rum. Och hör då, vad här uttryckligen säges: »Åt alla dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn.» »Den som har Sonen, han har livet», huru beskaffad, mångfaldig eller svår du än känner din synd, huru djupt du än känner din skröplighet uti bättring, bön, ånger o.s.v. Ty det är i alla fall så förlorat med allt, vad människa heter, med alla våra krafter och åtgöranden, att livet är blott uti Guds Son, att »ingen rättfärdig finnes, icke en», att »intet kött skall av lagens gärningar varda rättfärdigat inför Gud» (Rom. 3). Ja, det går så långt med den allmänna uselheten i allt, vad människa heter, att aposteln säger: »Det är ingen åtskillnad», alla hava syndat. De största helgon måste här klaga och ropa: »Jag arma människa, vem skall frälsa mig från denna dödens kropp?

Jag har min lust till Guds lag efter den invärtes människan; men jag ser en annan lag i mina lemmar, som kämpar mot den lag, som är i min ande, och griper mig fången i syndens lag, som är i mina lemmar.» Men så stor och fullkomlig är den försoning, som har skett i Kristus Jesus, då Guds Son, densamme evige Guden, som i begynnelsen skapade allting, så att honom förutan är intet gjort, som är gjort, kom och blev en människa för att giva sig själv till en lösen för alla, att det nu icke är någon fördömmelse för dem, som äro i Kristus Jesus, emedan just det »som lagen icke kunde åstadkomma, det gjorde Gud, då han sände sin Son i syndigt köttets liknelse och för syndens skull och fördömde synden i köttet» (Rom. 8).

Så står det nu fast, som säges i vår text, att åt *alla* dem, som mottogo honom, gav han makt eller rättighet, såsom ordet egentligen betyder, att bliva Guds barn. Han, den store, som i begynnelsen skapade allting och var hos Gud och var Gud, och som i tidens fullbordan vart kött, han som bär allt med sin makts ord och har genom sig själv verkställt en rening från synderna, han giver dem rättighet att bliva Guds barn. Vi hava ingen rättighet därtill efter lagen och vår egen förtjänst, men han giver oss denna rättighet blott på grund av sin dyra förtjänst, sin härliga nåd till pris, med vilken han har benådat oss i den älskade (Ef. 1). Tycker du då, att detta är alltför mycket, att du är ovärdig all denna nåd, så håll då icke det för ringa, att Guds Son därför blev ett människobarn, på det du skulle bliva Guds barn. Så djupt kan du aldrig hava sjunkit, så gruvligt kan du aldrig hava syndat, att icke Guds Sons människoblivande rikligen uppväger och botar alltsammans, så snart du mottager honom.

För att då säga mer kort, vad det är att mottaga honom eller att tro på hans namn, hava vi nu funnit, att det är de eländas tro på Jesus och hans förtjänst, det är den tro, som uppehåller dessa skröpliga kristna, d.v.s. sådana, som kommit till en så *beskaffad* omvändelse och bättring, att de aldrig kunna bliva nöjda med sig, utan alltid hava sitt eländessår, för vilket de ock ständigt behöva evangelium om Kristus. Kär sådana kunna tröstas, då är det visst ren tro, som uppehåller dem, då är det visst bara *hans* »för världens liv utgivna» (Joh. 6:51) *kött* och *blod*, som är deras andliga mat och dryck. Då skola de icke finnas utan bröllopskläder, när han kommer, och skola då visserligen få evigt liv. Ty »äro vi barn, så äro vi ock arvingar, nämligen Guds arvingar och Kristi medarvingar».

Så är då detta ett övermåttan trösterikt språk för alla elända, som dock hänga vid Frälsaren. Märk då åter, att här säges: »Åt *alla* dem, som mottogo honom, gav han makt att bliva Guds barn, dem som tro på *hans* namn.» Det står icke så: Åt *alla*, som uti allting äro sådana, de böra vara, sådana som övervunnit alla sina skröpligheter och svagheter; utan »åt *alla* dem, som mottogo honom». Såsom vi även ur Johannes 1 epistel anført: »Den som har Sonen, han har livet», vore han än så skröplig; »den som icke har Guds Son, han har icke livet», vore han än så helig och allvarlig. »Så alldeles är livet blott i Guds Son. Men vilken människa kan utsäga, huru lyckliga de själar äro, som äga allt detta, som genom Guds nåd, fått en sådan ande, att de icke kunna bärgas utan Jesus? Vi tänka alltför lättsinnigt och lösligt på det ordet, som här står, nämligen att de äro *Guds barn*.

Detta är då visserligen två ord, vilka, såsom Luther säger, borde skrivas med bokstäver så stora som kyrktorn; ty så lättsinniga och förslöade äro i allmänhet våra sinnen, att vi aldrig kunna rätt besinna, vad det är att vara den allsmäktige Gudens barn, »söner och döttrar, säger Herren den allsvåldige»; och detta i så sann och verklig mening, att Guds evige Son kunde säga på jorden om sina skröpliga vänner: »Gå till *mina bröder och säg dem*: Jag far upp till min Fader och eder Fader och till min Gud och eder Gud.» Men nu vidröra vi åter det ämne, som aldrig får rum i våra trånga hjärtan; vi uttala och sjunga dessa ord och hava en viss tro på deras sanning, men kunna dock aldrig besinna, huru verkligt Gud menar dem.

Man tycker, som vore det blott ett vackert namn på de sanna kristna, att de kallas »Guds barn»; men man borde dock besinna, att det icke var skämt eller barnlek, när Guds Son sade: »*Mina* bröder, min Fader och eder Fader», utan det största och djupaste allvar, såsom summan av allt det högsta, som Gud i sitt eviga råd beslöt, och summan av allt, som Guds Son åt oss förvärvat. Möjligen skulle vi något börja att ana storheten och verkligheten av denna sanning, om vi besinnade, vad Gud gjort därtill, nämligen först vad vi på denna dag sett, att Guds Son, den evige Guden, därför blev ett människobarn, att vi skulle bliva Guds barn.

Såsom i Ebreerepisteln säges, att »både den, som helgar, och de, som bliva helgade, äro alla av en, varför han ock icke skämmas att kalla dem bröder, sägande: Jag skall förkunna ditt namn för mina bröder, mitt i församlingen skall jag prisa dig.» Han, som helgar, är en sann människa, och vi, som bliva helgade, äro ock människor, därför skämdes han icke att kalla oss bröder. O, du milde Guds Son, som ville så djupt förnedra dig, att, fastän du var den evige, alla tings skapare, du dock ville bliva en människa för att upphöja oss till denna oändliga ära att äga dig inom vår släkt, och att du därför ville kalla oss bröder, så många som mottaga dig och tro på ditt namn! Förlåt oss vår otro och otacksamhet, att vi icke beständigt brinna av glädje och kärlek för en ousäglig gåva!

Vad som slutligen icke mindre bör väcka oss att tro och besinna denna stora sanning, är det levande bevis alla Guds barn hava i sig själva, att de *äro födda av Gud*, varom Johannes säger i vår text till en ytterligare beskrivning på Guds barn: *Vilka äro födda icke av blod, icke heller av köttis vilja, icke heller av mans vilja, utan av Gud*. Evangelisten ville med detta tillägg väcka oss att besinna det stora huvudbeviset för verkligheten av vad han sagt, att vi äro Guds barn, så många som mottaga Jesus med den levande tron. Vi äro då icke blott upptagna barn, utan ock *födda Guds barn, födda*, säger han, *icke av blod*.

Detta synes i synnerhet vara riktat emot judarnas inbillning om sitt företräde såsom Abrahams och de heliga fädernas barn. Den bördens hjälper icke, säger Johannes; jag talar nu om *Guds sanna barn*, som äro verkligen *födda av Gud*. Den sanna tron och barnskapet hos Gud går icke i arv genom den naturliga födelsen, så att troende föräldrars barn skulle därför vara Guds barn. – *Icke heller av köttislig vilja*. Ett sant Guds barn blir man endast genom ett sådant Guds underverk, en så verklig födelse av Gud, som ingen människa med alla naturliga krafter kan åstadkomma. Man kan tänka sig, att en människa skulle kunna bliva så övertygad om den höga lyckan att vara ett Guds barn och äga den delaktighet av Guds natur, som utmärker Guds barn, att hon kunde

få en innerlig åtrå efter denna nåd och nu företaga sig av alla krafter och med alla nådemedlens bruk att söka tillkämpa sig detta Guds verk i själen. Men allt detta skall vara förgäves, säger Johannes. Det sker icke av *kötts vilja*. Allt arbete skall här bliva till skam, om icke Gud själv kommer och gör det underverket, likasom han i begynnelsen *skapade* människan till sin avbild. Hon kan väl tillägna sig Guds barns levnadsregler och iakttagelser i ord och gärningar, men där inne i hjärtat är ännu allt dödt, all hennes fromhet och andlighet är gjord och formad efter mönstren av de heligas exempel, och efter ordets föreskrifter. Själva födelsen och det inre livet fattas ännu alltid. Födelsen sker icke av *kötts vilja*. Med kött menas här allt, vad människan är och förmår av naturen och den fria viljan. Sådana gjorda kristna hava då mycken möda och arbete för att frambringa något, som skall likna de födda kristnas sinne och hela väsende, då det däremot hos dem, som äro födda av Gud framflyter av sig självt från det inre livet utan någon yttre påminnelse eller någon ansträngning.

»Om någon är i Kristus, så är han en *ny skapelse*», och för varje skapad varelse är mycket lätt att göra vad som tillhör dess natur. En självfrom, som blott formats efter ordets regler och de heligas exempel, bemödar sig till äventyrs att försaka världen och dess lustar, och detta är ett ängsligt och svårt arbete, då däremot de, som genom födelse av Gud fått ett nytt hjärta, hava en *inre avsky* därför, så att de lida av världen och hennes lustar samt själmant och ofrivilligt älska vad de förut hatade, och hata vad de förut älskade. En gjord eller formad kristen bemödar sig att i umgänget tala andligt, men detta är ett mödosamt arbete. Hos den, som är född av Gud, framflyter det andliga talet av sig självt, på det sätt Herren förklarar det: »varav hjärtat är fullt, därav talar munnen».

En gjord eller formad kristen ser, att det skall vara ett utmärkande drag hos Guds barn, att de hava kärlek till bröderna, och han bemödar sig därom, men huru svårt blir det honom icke! Hos de av Gud födda åter är denna kärlek likasom naturlig, den framflyter ur hjärtat, så att de skulle hava svårt att för låta bli att älska; de behöva icke påminnas om det, som kommer av deras natur. – Den nya födelsen sker sålunda icke av *kötts vilja*, men den sker *icke heller av mans vilja*, d.v.s. liksom ingen människa kan av egen vilja och ansträngning för egen del tillkämpa sig den nya födelsens liv och krafter, så är det ock lika förgäves att söka verka det hos en annan. Om t.ex. en andlig man, lärare eller fader, ville söka åstadkomma detta verk hos ett älskat barn, så skall han få erfara, att vad helst han gör och företager, så äro barnets inre liv och håg oförändrade. Han må på det allra flitigaste och kraftigaste lära och undervisa, bedja och förmana; det älskade barnet förbliver dock i det inre oförändrat, till dess en annan tillkommer.

Han kan väl bibringa barnet en ren kunskap, en kristlig form, men själva det inre livet, hjärtat, hågen och sinnet äro ännu efter naturen, så länge icke Gud fått rum att verka sitt verk. Detta sker endast, då det älskade barnet kommit till liv i Guds Sons tro, blivit väckt att känna sin synd inför Gud och i syndanöden åkalla Herren Jesu namn och få höja och värdera evangelium, att Guds Ande därigenom i hjärtat får upptända den sanna tron på Jesus. Då bliva själva hjärtat, hågen och sinnet förändrade. De, som äro födda av Gud, igenkännas sålunda därpå, att de blivit nya skapelser, såsom Paulus säger: »Om någon är i Kristus, så är han en ny skapelse; det gamla är förgånget, se, allt har blivit nytt» (2 Kor. 5:17). Men då Paulus ofta förklarat, att köttet alltid behåller sin art och strider emot Anden, huru kan han då säga: »allting har blivit nytt?» Detta måste vi så förstå, som skriften på andra ställen förklarar det, nämligen att även det gamla för den pånyttfödda människan blivit ett nytt, t.ex. köttets lustar voro förut för oss kära och hyllade, nu hava de blivit en plåga.

Vi hava kommit i en ny ställning till allting. Gud var oss förut antingen den okände Guden eller den stränge domaren, nu är han vår käre Fader. Världen var förut vårt hem, där vi ville beständigt förbliva, nu är hon vårt fiendeland. Världens barn voro förut våra förtrogna bröder, nu äro de våra fiender. Vårt samvete var förut sovande, nu är det vår beständige åklagare. Guds barn, som förr voro föremål för vår undran och misstanke, äro nu våra käraste syskon. Så har allting blivit nytt för oss, det gamla förhållandet till allting är förgånget; så har allting blivit nytt för oss. Detta är det stora undret i människan, som utgör det sista och härligaste beviset, att tron på Jesus icke är ett människoverk, utan sannerligen en Guds skapelse. Tänk, då du vet med dig, att när du i ditt syndaelände blott sökte nåd och förlåtelse och genom evangelium äntligen fick den översvinnliga



nåden och trösten, att du såg, huru allt det lagen krävde, men aldrig kunde åstadkomma, det var redan gjort och givet i Kristus, du fick nu till skänks vad du förut så ivrigt sökt hos dig själv, och du började smaka och se, huru ljuvlig Herren är, då han gav oss sin Son att göra vad lagen krävde av oss, och Guds kärlek blev utgjuten i ditt hjärta - se, då vaknade du snart över den saliga upptäckten, att du med detsamma även fått ett nytt hjärta och sinne. Allt, vad vi människor kunna göra, sträcker sig blott till det yttre, till formen, men själva det inre, hjärtats håg och smak på tingen, det är ju vad endast Gud kan skapa. Men nu erfar du, att ehuru det, som är fött av kött, ännu alltid är kött och strider emot Anden, så har du dock fått även ett nytt hjärta, en ny ande, som tillkomma blott genom en ny födelse och som så kämpa och strida emot det vidlådande fördärvet, att hela ditt inre och yttre liv nu fått en ny riktning.

Då jag förut hade förnimmelse och tankar blott för den synliga och sinnliga världen, vilken från den ena dagen och det ena året efter det andra sysselsatte hjärta, tankar och inbillningskraft, så att jag blott nitälskade och strävade därför, talade först och sist därom, har själen nu blivit uppfylld med nya och andliga föremål, Gud, Kristus, hans verk, hans vänskap, hans vilja, vilka föremål nu blivit ämne för hjärtat, talet, tankarna och strävandet. Då jag förut icke kände eller ansåg såsom synd annat än yttre grova brott och för övrigt hade såsom rådande natur en djup säkerhet och böjelse att tyda allt mitt eget till det bästa, har jag nu fått en ande, som angriper och straffar mina hemligaste tankar, begär, avsikter och biavsikter, ja, märk, en ny och rådande natur att misstro allt mitt eget, att rädas för falskhet och självbedrägeri även vid de vackraste företag och handlingar. En sådan alldeles motsatt riktning i själens krafter måste vittna om en ny skapelse, som ingen människa och ingen mänsklig anstalt kan åstadkomma. Om någonstades på jorden funnes en sådan man eller anstalt, som kunde på detta sätt förvandla en människa, visst skulle jag skicka mina barn dit, vore det än till världens ända.

Men nej, en sådan inre omskapelse står icke i någon människas makt, sker visst icke av »köttets vilja», icke heller av »mans vilja», utan endast hos dem, som äro födda av Gud, av honom, som i begynnelsen skapade människan och allt, som är på jorden. Betänk detta djupt, eho du är, som erfarit denna underliga nåd, men under allt, vad du erfarit, dock alltid behåller denna fruktan för dig och för självbedrägeri. Tänk på detta märkliga tecken till en födelse av Gud och böj dig i tillbedjan och se, att, huru många dina skröpligheter än äro, du icke kan neka, att din tro bevisat sig vara ett Guds verk, en födelse av Gud. Det är sant, vad Luther säger i sin förklaring över Gal. 4: 6, att det är nyttigt för en kristen att veta, att han har den helige Ande.

Det tecken av en ny födelse, som Kristus och Johannes allra mest framhållit, är *kärleken*, först kärleken till bröderna och i broderlig kärlek allmännelig kärlek. Och vilket märkligt tecken är icke detta! Då jag förut i min självgjorda andlighet hade rent av en böjelse att se med misstänksamt öga på de mest allvarliga och evangeliska kristna, så har jag nu fått ett sådant sinne, att allt som älskar Jesus och hans evangelium, det är mitt folk, mina vänner och bröder. I denna broderliga kärlek har jag ock fått allmännelig kärlek, varigenom jag gärna ville draga alla människor till Jesus och fröjdas över var och en, som kommer till honom, då jag förut lämnade alla människors andliga ställning, huru uppenbart de än vandrade på den breda vägen; jag hade öga och hjärta endast för lekamlig nöd, all andlig nöd rörde mig icke. Den starka förändringen i detta hänseende är ett av de märkligare tecknen till en delaktighet av Guds natur (2 Petr. 1:4) och således en födelse av Gud. På detta sätt kunna vi se och såsom med händerna taga på de närmaste vittnesbörden om, att vi äro födda av Gud, att det är en verklighet, att vi äro Guds barn.

Och vilken härlighet är icke detta mitt under allt naturens besvärliga fördärv och de mångfaldiga synder, som ännu låda Vid oss, att ett Guds verk omskapat även vårt inre (1 Joh. 5:10), så att vi kunna se, att det är verklighet, vad vår text säger, att vi äro Guds barn, födda av Gud, helst dessa tecken äro så framstående, att även världens barn kunna märka dem, ehuru de naturligtvis aldrig rätteligen uppskatta dem, utan förtyda och misstycka denna förändring: De måste dock alltid därigenom bära sin dom i samvetet, då de se, att det verkligen finnes något på jorden, som antyder en omskapelse av det inre, och höra Herren Kristus säga, att den, som icke blivit född av Gud, skall icke se Guds rike, icke vara Guds barn. Detta kan du väl taga ganska lättsinnigt, medan du

har hälsa och hopp om långt liv, men o, att du dock kunde besinna, medan det heter i dag, vilken dom, som i all tysthet vilar över ditt huvud, och söka nåd att uppvakna ifrån djävulens snara, i vilken du är fängslad!

Är du icke Guds barn, så är du ju då ett »djavulens barn» (1 Joh. 3:10) och kunde likväl vara Guds barn, ty därtill är dock människan skapad, och därtill har Guds Son kommit och blivit ett människobarn. Och om du ännu kan förgäta din himmelske Fader och din barnarätt och gå som en förlorad son långt borta i syndens och fåfångans främmande land, har du dock en Fader i himmelen, som tänker på dig och ser efter dig och som med en faders glädje emottager och omfamnar var och en, som vill återvända, ja, redan då han är långt borta. Men föraktar du en sådan Guds godhets, tålsamhets och långmodighets rikedom, då skall det visst en dag bliva dig gräsligt att falla i den levande Gudens händer, då har du redan här på jorden din dom, att när du känt och förstått, men icke emottagit nåden, skall Herren till rättvist straff låta dig förhäradas, ja, sända dig kraftig villfarelse, så att du skall tro lögnen, synda alldeles fritt och förskräckligt få erfara, vad det är: »Ve över dem, när jag viker ifrån dem!» Då får du hjälpa dig själv i denna farliga värld, leva utan Gud i världen.

Det är mångt barn, som nu har nog uti den jordiske faderns eller moderns omvårdnad; men snart kommer den tid, då fader och moder lämna oss, och vi skola känna, huru kall och ödslig världen blir oss, då intet hult hjärta bjuder sig till oss. Huru lyckliga då de, som kunna säga: »Min fader och min moder övergiva mig, men Herren upptager mig», de, som då hava Gud till sin fader, den rätte Fadern, av »vilken allt vad från fader kommer i himmelen och på jorden har sitt namn!»

Ett sådant hjärta finna det icke på jorden som en faders eller moders; men vilken fader eller moder kan så älska eller så hjälpa som den himmelske Fadern? En huld jordisk fader uppröres i sitt innersta, när han ser sig skola lämna sina barn i denna onda och farliga värld, och han tänker: Vem skall nu följa, omhulda och hjälpa mina barn? Men äro de Guds barn, då hava de ännu den hulde Fadern med sig på vägen; ty så säger Herren den allsvåldige: »Jag vill vara eder Fader, och I skolen vara mina söner och döttrar» (2 Kor. 6:18). Detta är den stora och förmämsta frukten därav, att Gud så älskade världen, att han utgav sin enfödde Son att bliva ett människobarn och vår broder, varom ock Paulus säger: »Han skall vara den förstfödde bland många bröder.»

Och vilken människotanke kan fatta, vilken människotunga uttala, vad ära då vederfors vårt förnedrade släkte, såsom förut är sagt? Men allt är förgäves, allt blott till förökad dom, om vi icke mottaga Jesus med den tro, varigenom vi bliva nya människor. Olyckliga de människor, som icke hört om denna nåd! Men tusen gånger osaligare de, som veta, sjunga om och bekänna» denna trosartikel, men äro ändock fåfängliga i sina tankar och nöja sig med denna jordens förgängliga ting och sina usla avgudar!

Dessa skola en gång dömas, icke blott efter sina synder emot lagen utan även för den förskräckliga synden, att de föraktat Guds allra högsta barmhärtighet och största gåva. Men saliga och åter saliga och evigt saliga de själar, som så lyssnat till hans kallelse, att han fått utföra sitt omskapande verk i deras hjärtan, att de i sanning äro Guds barn, i tiden föremål för Guds faderskärlek och barmhärtighet och i döden och i evigheten Guds arvingar och Kristi medarvingar! Ty vad intet öga sett och intet öra hört, och vad i ingen människas hjärta har uppstigit, det har Gud berett åt dem, som älska honom. Ära, lov och pris vare Gud, vår himmelske Fader, och hans Son, all världens mäktige Skapare, som för vår skull vart kött, blev ett människobarn, på det att vi skulle bliva Guds barn! Honom vare ära, lov och pris nu och i all evighet! Amen.

– C-O Rosenius